

Granskning av delårsrapport 2019

Enköpings kommun

Peter Alm, auktoriserad revisor

Fredrik Birkeland, revisionskonsult

Tua Lennartsson, revisionskonsult

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
1.1.	Bakgrund	3
1.2.	Syfte och Revisionsfrågor	3
1.3.	Revisionskriterier	3
1.4.	Avgränsning och metod	3
2.	lakttagelser och bedömningar	4
2.1.	Lagens krav och god redovisningssed	4
2.1.1.	lakttagelser	4
2.1.2.	Bedömning	6
2.2.	God ekonomisk hushållning	7
2.2.1.	lakttagelser	7
2.2.2.	Bedömning	8
3.	Bedömningar utifrån revisionsfrågor	9

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat kommunens delårsrapport för perioden 2019-01-01 – 2019-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om det prognostiserade resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande bedömning:

Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer att delårsrapporten inte är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed. Avvikelse finns mot RKR R6 Nedskrivningar som medför att resultatet i delårsrapporten påverkats positivt med ca 18,7 mnkr. I avsnitt 2.1.1. redogörs för övriga avvikelser vi noterat i samband med granskningen av delårsrapporten, men dessa bedöms inte ha någon väsentlig resultatpåverkan i delårsrapporten. Flera av dessa avvikelser har noterats tidigare och Kommunstyrelsen behöver säkerställa att åtgärder vidtas inför årsbokslut 2019 och kommande delårsbokslut.

Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2019.

Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt. Detta eftersom ett av två finansiella mål prognostiseras att uppnås.

När det gäller mål för verksamheten så lämnas det i delårsrapporten en prognos för andelen uppdrag/mål som bedöms vara genomförda eller uppfyllda för helåret 2019. Det framgår dock inte tydligt hur denna prognos påverkar måluppfyllelsen av de övergripande strategiska målen. Det lämnas inte heller någon information eller prognos med koppling till god ekonomisk hushållning. Vi anser det därför vara svårt att utifrån den information som lämnats i delårsrapporten bedöma huruvida måluppfyllelsen är förenlig med de av fullmäktige fastställda målen.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. I samband med fullmäktiges behandling av delårsrapporten ska även revisorerna bedöma resultatet i delårsrapporten. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret och den ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.

Kommunen skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som är ansvarig för delårsrapportens upprättande.

1.2. Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning vilken skall biläggas delårsrapporten i samband med fullmäktiges behandling av densamma.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

1.3. Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R17, Delårsrapport
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning
- Fullmäktiges anvisningar avseende delårsrapport

1.4. Avgränsning och metod

Granskningen av delårsrapporten omfattar:

- översiktlig granskning av den finansiella delen av delårsrapporten per 2019-08-31,
- förvaltningsberättelsens innehåll,
- hur kommunen redovisar hur väl det prognostiserade resultatet är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning (finansiella och verksamhetsmässiga mål).

Granskningen utgår från Vägledning 4, Granskning av delårsrapport, utgiven av Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen sker genom analytisk granskning och intervjuer med nyckelpersoner som är ansvariga för delårsrapportens upprättande.

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen till den information som ingår i delårsrapporten. Detta utesluter inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt ISA och god revisionsred i övrigt har.

Den granskade delårsrapporten fastställs av kommunstyrelsen 2019-10-22 och fullmäktige behandlar delårsrapporten 2019-11-11.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Lagens krav och god redovisningsred

2.1.1. Iakttagelser

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti 2019. Resultatet för perioden uppgår till 63,6 mnkr. Styrelsen kommer enligt kommunens tidplan för delårsbokslutet att överlämna rapporten inom lagstadgad tid till fullmäktige.

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgift om händelser av väsentlig betydelse som inträffat under eller efter delårsperiodens slut, men innan delårsrapporten upprättats. Upplýsningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån god ekonomisk hushållning beskrivs.

En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten görs. Det prognostiserade resultatet uppgår till 5,4 mnkr vilket är 20,3 mnkr lägre än budgeterat resultat.

En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen lämnas. I och med årets prognostiserade resultat förväntas kommunen redovisa en ekonomi i balans för år 2019.

Finansiella rapporter

Delårsrapporten innehåller resultat- och balansräkning samt de noter som krävs enligt RKR:s rekommendation R17. Räkenskaperna omfattar periodens utfall samt jämförelsetal i enlighet med rekommendationen. Kommunen upprättar även sammanställd redovisning. Vid intervju med redovisningschef framkommer att det i samband med processen för att upprätta delårsrapporten har förekommit förseningar i koncernrapporteringen vilket har inneburit en risk för att det påverkar kvaliteten i kommunens rapportering på ett negativt sätt. Eventuella avvikelser, brister och/eller fel i koncernrapporteringen leder enligt redovisningschefen till problem i den fortsatta processen på grund av den relativt korta tidplan som gäller.

En samlad, översiktlig beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet finns i delårsrapporten. Justeringar har gjorts av ingående balanser till följd av övergången till Lag om kommunal bokföring och redovisning.

Från 1 januari år 2019 gäller lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Med anledning av detta tog RKR fram en ny rekommendation för intäkter, rekommendation R2, som ersatte tidigare rekommendation, RKR 18. I juni år 2019 tog RKR beslut om att RKR 18 kan tillämpas om så önskas gällande gatukostnadsersättningar, exploateringsbidrag och liknande

ersättningar. Kommunen har valt att fortsatt tillämpa RKR 18. Det råder en osäkerhet kring vilken rekommendation som kommer bli gällande framgent efter pågående remissrunda.

Vid granskningen av periodens resultat- och balansräkning för kommunen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Kommunen gör avsteg från RKR 13.2 Redovisning av hyres-/leasingavtal genom att noten avseende operationell leasing inte är fullständig då vissa avtal saknas. Vi ser även att det finns en risk för att noten avseende finansiell leasing inte är fullständig och att det finns en risk för klassificeringsfel avseende ifall leasingen är operationell eller finansiell. Kommunen har inte någon finansiell leasing redovisad i dagsläget. Vi ser ett behov av att göra en genomgång av kommunens leasingavtal för att säkerställa rätt klassificering och fullständighet i redovisade uppgifter avseende finansiell och operationell leasing.¹ Detta noterades även i samband med årsbokslutet 2018.
- Kostnader för timlön, jour- och beredskap etc. periodiseras inte utan redovisas enligt kontantprincipen. Enligt god redovisningssed ska periodisering av löneskulder ske vid bokslut. Detta har även påtalats vid tidigare års granskningar. Enligt redovisningschefen har kommunen i dagsläget inte ett personal-/lönesystem som möjliggör en förändring av hur lönekostnaderna redovisas.
- Kommunen aktiverar enbart investeringar överstigande ett basbelopp exklusive moms i enlighet med de, av kommunstyrelsen fastställda, regler för investeringar som gäller i Enköpings kommun. Tillämpningen har medfört att tillgångar som anskaffats under ett prisbasbelopp exklusive moms men som har en nyttjandeperiod som överstiger tre år har direktavskrivits. Effekten av denna tillämpning är att resultatet för den aktuella perioden sannolikt är lägre än vad det varit om RKR:s rekommendation för materiella anläggningstillgångar (R4) följts. Enligt *RKR R4 Materiella anläggningstillgångar* behöver korttidsinventarier och inventarier av mindre värde inte aktiveras och blir därmed inte föremål för avskrivningar, utan kostnadsförs i sin helhet i samband med anskaffningen. Vidare framgår i rekommendationen att med *inventarier av mindre värde* avses normalt inventarier med ett anskaffningsvärde som understiger ett halvt prisbasbelopp. Effekten som avsteget får på resultat och ekonomisk ställning bedöms inte vara möjlig att uppskatta i förhållande till tidsåtgången det skulle ta. Enligt redovisningschef ska aktiveringsgränsen i Enköpings kommun sänkas till ett halvt prisbasbelopp inför år 2020.
- Sjuklönekostnaderna är betydligt högre än föregående år, vilket både SCB och förvaltningar internt inom kommunen har reagerat på. Kommunen har konstaterat att utfallet på kontot för sjuklönerna är cirka 3 - 5 mnkr för högt. Det finns en osäkerhet om kostnaderna totalt sett är för höga, eller om utfallet på något annat konto är för lågt (så att nettoeffekten på resultatet är +/-0). Utredning pågår och ska vara klart till årsbokslutet. I samband med detta har man också noterat att orsakskoder i lönesystemet inte alltid är korrekt kopplade till konto i ekonomisystemet, vilket medför en risk för att det kan finnas felaktiga konteringar - dock enbart på enskilda konton så det ger ingen resultat effekt.
- Vi noterar att det finns ett klassificeringsfel i exploateringsredovisningen. Det finns exploateringsprojekt som borde klassificeras som pågående investeringar i anläggningstillgångar. Per delårsbokslutet uppgick dessa till ca 31,7 mnkr. Det finns även risk för felaktig klassificering av bostads- och industriprojekt men här är det svårt att uppskatta hur stort felet är då en genomgång behöver göras av varje projekt för att kunna identifiera de gator och eventuella andra investeringar som ingår i projekten. Däremot kan vi konstatera att felklassificeringen inte medför någon resultatpåverkan.

---

¹ I RKR:s rekommendation framgår att ett leasingavtal ska klassificeras som finansiellt om de ekonomiska riskerna och de ekonomiska fördelarna relaterat till leasingobjektet övergår från leasegivaren till leasingtagaren. Ett finansiellt leasingavtal kan jämföras med att äga tillgången. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen och resulterar i både avskrivningar och räntekostnader.

- Tekniska nämnden tog 2019-05-29 beslut om att rivning av gamla kommunhuset ska ske så snart som möjligt. Enligt 7 kap. 4 § första stycket LKBR ska en anläggningstillgång som vid räkenskapsårets utgång har ett lägre värde än vad som följer av 1–3 §§ [dvs. redovisat värde] skrivs ned till detta lägre värde, om värdenedgången kan antas vara bestående. Enköping kommun har inte gjort någon nedskrivning av det bokförda värdet på kommunhuset, som per delårsbokslutet uppgick till ca 22,7 mnkr varav 4,0 mnkr avser mark.

Enligt *RKR R6 Nedskrivning* ska en prövning av nedskrivnings- eller återföringsbehov göras i två steg. I första steget görs en bedömning av om det finns indikationer som ger anledning till en prövning av tillgångens värde. Om så är fallet, sker det i ett andra steg en beräkning av tillgångens återvinningsvärde som sedan jämförs med redovisat värde. I RKR R6 finns tre indikatorer på nedskrivningar som vi anser är uppfyllda. Kommunhuset används i nuläget i mycket begränsad omfattning jämfört med tidigare. Vidare konstaterar vi, utifrån samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning, att kommunhuset (tillgången) åsamkats fysiska skador i form av b.l.a. röt- och mikrobiella skador på trästomme vilket vi menar sänker dess värde och årliga servicepotential. Man kan också se det som att nya tekniska förändringar gjort att tillgången inte längre kan användas för sitt ursprungliga ändamål - även om viss verksamhet ännu inte flyttat och finns kvar i form av centralarkiv (237 kvm) och serverhall (70 kvm). Då beslut finns om att riva kommunhuset torde återvinningsvärdet för byggnaden vara 0 redan idag, medan återvinningsvärdet för marken är mer svårbedömt i detta läge. Det redovisade värdet ska skrivas ned till återvinningsvärdet, om återvinningsvärdet för en tillgång är lägre än redovisat värde. En nedskrivning ska redovisas i resultaträkningen (7 kap. 4 § fjärde stycket LKBR).

Det bokförda värdet är ca 22,7 mnkr varav marken avser 4,0 mnkr. Vi menar att en nedskrivningsprövning visar att redovisat värde för byggnaden är ca 18,7 mnkr medan återvinningsvärdet är nära 0 kr. Det innebär således att en nedskrivning borde ha gjorts med ca 18,7 mnkr och belastat resultatet i samband med delårsbokslutet. Resultatpåverkan blir således ca 18,7 mnkr. Kommunen kommenterar dock nedskrivningsbehovet i delårsrapporten samt beaktar nedskrivningsbehovet i prognosen för årets resultat som efter nedskrivningen kommer att uppgå till 5,4 mnkr.

En del av felen ovan är svårbedömda men bedöms inte ge någon väsentlig resultatpåverkan. Däremot kan vi konstatera att det finns ett resultatfel om ca 18,7 mnkr kopplat till att ingen nedskrivning har gjorts av det gamla kommunhusets bokförda värde. Felet bedöms som materiellt och påverkar periodens resultat i väsentlig omfattning.

Noter

Redovisningsprinciper för delårsrapporten anges som ett eget avsnitt i delårsrapporten. Det framgår inga förändringar av redovisningsprinciper har skett under år 2019.

Enligt RKR R17 Delårsrapport ska en delårsrapport innehålla upplysningar i not om säsongsvariationer eller cykliska effekter som har påverkat verksamheten. Vi anser att beskrivningen och upplysningen om säsongsvariationer och cykliska effekter som påverkat verksamheten kan utvecklas. Karaktären och storleken på jämförelsestörande poster lämnas som upplysningar i not till resultaträkningen. Kommunen har inte haft några extraordinära poster under perioden. Förändring av väsentliga ansvarsförbindelser framgår av not till balansräkningen.

2.1.2. Bedömning

Vi bedömer att delårsrapporten inte är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed. Avvikelse mot lag och god sed sker avseende framförallt mot RKR R6 Nedskrivningar som ger en resultatpåverkan på ca 18,7 mnkr. I avsnitt 2.1.1. redogörs för andra avvikelser vi noterat i samband med granskningen av delårsrapporten, men dessa bedöms inte ha någon väsentlig resultatpåverkan. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2019.

2.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt fem strategiska mål för perioden 2016 - 2019 vilka visar den önskade utvecklingen för kommunen. Finansiella mål för god ekonomisk hushållning har antagit av fullmäktige och återfinns i budget 2019.

2.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har beslutat om två finansiella mål:

Mål 1: Resultatet ska vara lägst 1,0 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning för 2019.

Av delårsrapporten framgår att det prognostiserade resultatet på 5,4 mnkr är 0,2 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning. Målet kommer därmed inte att uppnås.

Mål 2: Målet för självfinansieringsgraden 2019 är 24,0 procent.

I delårsrapporten gör kommunstyrelsen bedömningen att det finansiella målet kommer att uppnås då prognosen visar på en självfinansieringsgrad på 33,2 procent, jämfört med målet på 24 procent. Det framgår att den högre självfinansieringsgraden beror på att ca 137 mnkr av 2019 års budget inte förväntas användas under året. Om hela budgeten förbrukas blir istället självfinansieringsgraden 25,1 procent.

Vi kan konstatera att det i delårsrapporten görs en avstämning mot årsprognosen avseende kommunens fastställda finansiella mål. Av redovisningen framgår att ett av två finansiella mål prognostiseras att uppfyllas.

Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har beslutat om fem övergripande strategiska mål för perioden 2016 - 2019:

- Mål 1: Vi vill få människor att växa
- Mål 2: Vi vill skapa en hållbar framtid
- Mål 3: Vi vill utveckla ett jämlikt samhälle
- Mål 4: Vi ger förutsättningar för ett blomstrande näringsliv och ökad välfärd
- Mål 5: Vi är en del av vårt varumärke

Till varje strategiskt mål finns tillhörande uppdrag och effektmål. I bilaga till delårsrapporten lämnas en utförlig redovisning av samtliga uppdrag som är kopplade till de övergripande strategiska målen. Redovisningen görs utifrån prognos för helårsutfallet och utifrån uppdragens status, dvs om de är *uppfyllda*, *förväntas uppfyllas under året* eller *är försenade*. Till uppdragen lämnas även information om uppnådda effekter och goda exempel samt åtgärder och avvikelser.

I kommunstyrelsens delårsrapport lämnas en samlad prognos för varje strategiskt mål med tillhörande uppdrag och effektmål. I tabellen nedan redovisas den samlade prognosen över den andel uppdrag som väntas vara uppfyllda i slutet av 2019, vi noterar att detta är en stor andel av kommunens uppdrag och effektmål.

Strategiska mål	Andel uppdrag/effekt mål som prognostiseras vara uppfyllda i slutet av 2019
Mål 1: Vi vill få människor att växa	88 %
Mål 2: Vi vill skapa en hållbar framtid	90 %
Mål 3: Vi vill utveckla ett jämlikt samhälle	93 %
Mål 4: Vi ger förutsättningar för ett blomstrande näringsliv och ökad välfärd	81 %
Mål 5: Vi är en del av vårt varumärke	75 %

Det anges att god ekonomisk hushållning innebär att kommunens både finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås. När det gäller de strategiska målen så framgår det inte av delårsrapporten hur stor andel av uppdragen som måste vara uppfyllda för att det strategiska målet ska bedömas som uppfyllt. I kommunens interna anvisningar inför delårsrapporten anges att ju fler effektmål som uppfylls, desto större är måluppfyllelsen av fullmäktiges strategiska mål. Prognos och bedömningar vad gäller detta framgår däremot inte av delårsrapporten.

Av delårsrapport och tillhörande bilaga går det inte helt tydligt att utläsa hur många effektmål och uppdrag som finns inom kommunen, och som således ligger till grund för bedömningen av de fem övergripande strategiska målen. Dessa skulle med fördel även kunna redovisas på en aggregerad nivå i rapporten. Det lämnas inte någon samlad information om antalet uppdrag respektive effektmål. Vid genomgång av delårsrapporten framkommer hur många uppdrag/effekt mål inom respektive område som är uppnådda, förväntas uppnås eller är försenade men det är inte tydligt vad som avser effektmålen och vad som avser uppdragen.

2.2.2. Bedömning

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt. Detta eftersom ett av två finansiella mål prognostiseras att uppnås.

När det gäller mål för verksamheten så lämnas det i delårsrapporten en prognos för andelen uppdrag/mål som bedöms vara genomförda eller uppfyllda för helåret 2019. Det framgår dock inte tydligt hur denna prognos påverkar måluppfyllelsen av de övergripande strategiska målen. Det lämnas inte heller någon information eller prognos med koppling till god ekonomisk hushållning. Vi anser det därför vara svårt att utifrån den information som lämnats i delårsrapporten bedöma huruvida måluppfyllelsen är förenlig med de av fullmäktige fastställda målen.

3. Bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Kommentar
Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?	Ej Uppfyllt Vi bedömer att delårsrapporten inte är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2019. Avvikelse mot lag och god sed sker avseende framförallt mot RKR R6 Nedskrivningar som ger en resultatpåverkan på ca 18,7 mnkr. I avsnitt 2.1.1. redogörs för andra avvikelser vi noterat i samband med granskningen av delårsbokslutet, men dessa bedöms inte ha någon väsentlig resultatpåverkan i delårsbokslutet.
Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?	Delvis uppfyllt Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt. När de gäller verksamhetsmålen kan vi inte utifrån den information som lämnats i delårsrapporten uttala oss om det finns förutsättningar att målen kommer att uppnås samt bedöma huruvida måluppfyllelsen är förenlig med de av fullmäktige fastställda målen.

2019-10-24

Anders Hägg
Uppdragsledare

Peter Alm
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Enköpings kommuns förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av årets revisionsplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.